

International Science Group

ISG-KONF.COM

XIII
INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC RESEARCH,
INNOVATION AND RESULTS"

Prague, Czech Republic
April 05 - 08, 2022

ISBN 979-8-88526-749-6

DOI 10.46299/ISG.2022.1.13

MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC RESEARCH, INNOVATION AND RESULTS

Proceedings of the XIII International Scientific and Practical Conference

Prague, Czech Republic
April 05 – 08, 2022

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The XIII International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic research, innovation and results», April 05 – 08, 2022, Prague, Czech Republic. 831 p.

ISBN - 979-8-88526-749-6

DOI - 10.46299/ISG.2022.1.13

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Kanyovska Lyudmila Volodymyrivna</u>	Associate Professor of the Department of Internal Medicine
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
140.	Гуцул О., Слободян В. ВПЛИВ ІНФРАЗВУКОВИХ КОЛИВАНЬ НА ПРОТІКАННЯ РІДИН В КАПЛЯРАХ	628
141.	Заболотня А.Г. ІНТЕГРАЦІЯ ДИСКРЕТНОЇ МАТЕМАТИКИ У ПРОГРАМУ МАТЕМАТИКИ СЕРЕДНЬОЇ ТА СТАРШОЇ ШКОЛИ	633
POLITICAL SCIENCE		
142.	Каринова А. ҚАЗІРГІ ТАҢДАҒЫ МЕМЛЕКЕТ ЖӘНЕ КОНФЕССИЯ АРАСЫНДАҒЫ ҚАТЫНАСТАР ҮЛГІЛЕРІ: САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ	637
PSYCHOLOGICAL SCIENCES		
143.	Lopaeva E. STRESS RESISTANCE OF THE ARCHER DURING TRAINING	643
144.	Tkachenko E., Sartipi H., Aqib M., Haddaoui F. SOME INTERRELATIONS BETWEEN PSYCHO-PHYSIOLOGICAL INDICES, RESPOND STYLES IN LIFE SITUATIONS AND COGNITIVE PROCESSES IN THE FOREIGN STUDENTS	645
145.	Коваленко В.С. МЕХАНІЗМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ТА ЕМОЦІЙНА ЗРІЛІСТЬ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ	651
146.	Постоялко М.Н., Колюх О.А. ПСИХОЛОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ДЕТЕЙ, ОКАЗАВШИХСЯ В ТРУДНОЙ ЖИЗНЕННОЙ СИТУАЦИИ	657
147.	Світлозарова А. ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ АГРЕСИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ	674

SOCIOLOGICAL SCIENCES		
148.	Тлустенко А.П., Мохамед Ш.И. МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЇ, ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	679
149.	Әбидоллақызы Б. ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ӘНШІЛЕРДІҢ ДІНИ МЕДИАДИСКУРСЫ	683
TECHNICAL SCIENCES		
150.	Kairatkyzy A.A. DEVELOPMENT OF THE ONTOLOGICAL MODEL OF THE GRAMMAR OF THE KAZAKH LANGUAGE	690
151.	Chigvintseva O., Boiko Y., Molodzievska D. ORGANOPLASTICS BASED ON POLYESTER BINDERS CONSTRUCTION PURPOSE	696
152.	Dolia K. STATE OF APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF OPERATION OF MEANS OF TRANSPORT AT TRANSPORTATION OF PASSENGERS AND MANAGEMENT OF SYSTEMS OF LONG-DISTANCE PASSENGER TRANSPORTATIONS	702
153.	Dolia K. ORGANIZATION OF OPERATION OF MEANS OF TRANSPORT AT TRANSPORTATION OF PASSENGERS	704
154.	Mahmudova S. STUDY OF PROBLEMS OF INTELLECTUAL SOFTWARE SYSTEMS	706
155.	Neroda T. INDUSTRY-ORIENTED WIZARD FOR VIRTUAL EDUCATION ENVIRONMENTS SUPPORTSHIP IN LIFELONG LEARNING SYSTEMS	717
156.	Parashchuk L., Odosii L. DISINFECTANT PROPERTIES OF TITANIUM (IV) OXIDE AND INDUSTRIES OF ITS APPLICATION	720

ЛІНГВАЛЬНІ АСПЕКТИ КАТЕГОРІЇ НЕЙМОВІРНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ МІЛІТІПСЕВДОНІМІВ)

Калініченко Віра Ігорівна

Кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов
професійного спрямування
Донецький національний університет імені
Василя Стуса (м. Вінниця)

У сучасних ономастичних наукових колах, де фокус дослідника спрямовано на студіювання передусім лінгвоетнокультурних та лінгвокогнітивних особливостей українського антропонімікону, неабияку актуальність становлять наукові розвідки, присвячені різним типам псевдонімних одиниць, що порівняно з іншими власними назвами, становлять чи не найбільш вдячний матеріал для дослідження національної специфіки мислення представників української комунікативної спільноти (згадаймо праці Л. Белея, О. Белея, С. Ковтюх, Т. Космеди, Ю. Копитька, Л. Кравченко, В. Німчука, К. Олар, Т. Осіпової, Н. Павликівської, М. Торчинського, Н. Щербакової, Д. Янчури, Р. Яцківа та ін. вітчизняних і зарубіжних мовознавців). Псевдоніми та їх різновиди, зокрема, так звані *мілітїпсевдоніми* (бойові позивні військових) без сумніву, заслуговують на увагу не лише лінгвістів, а й літературознавців, етнографів, етнофілософів, культурологів, психологів, соціологів та істориків, даючи змогу розкрити вербальні засоби, способи та принципи національного світобачення, а також мотиваційні стратегії творення власних номінацій, закладені у свідомості комунікантів.

Метою цієї наукової розвідки є загальна характеристика мілітїпсевдонімів як зразків вербальної об'єктивації лінгвофілософської категорії неймовірності в українській мові. Зауважмо, що особливо значущими та неабияк актуальними в площині цієї проблематики є наукові студії Т. Космеди [5; 6; 7 та ін.], що здійснюються на різноманітному мовному та мовленнєвому матеріалі конкретної етноспільноти в межах окремого розділу сучасного мовознавства – *ментіології* (лінгвістики брехні) – та її підрозділів, зокрема *орнаментальної ментіології*, спрямованої на з'ясування системи образних засобів, за допомогою яких відбувається лінгвалізація такої лінгвофілософської категорії, як *категорія неймовірності*, у процесі моделювання дискурсу неправди, брехні. Категорія неймовірності виступає одним з елементів бінарної опозиції «*імовірність – неймовірність*», базується на аксіологічній універсальній дихотомії «*правда – неправда (брехня)*» та охоплює інтелектуальну спроможність мовця вербально маніфестувати *правду, напівправду, неправду (брехню)* через систему мовних засобів, паттернів і моделей.

У зв'язку з бойовими діями на території східної України протягом 2014–2021 рр та по всій території України (від 24 лютого 2022 року і до поточного моменту) на особливу увагу лінгвістів заслуговують позивні військових, або так звані

мілітінсевдоніми (термін було запропоновано М. Торчинським) – вигадані особові назви «військового діяча (найбільш часто — підпільна кличка розвідника)» [12, с. 60]. Т. Осіпова наголошує на тому, що «військова псевдонімія має давню традицію: козацькі прізвища, як відомо, надавалися стихійно, на основі особливої ознаки або обставини, пов'язаних з певною особою, і не тільки фокусували відповідні випадки в житті козака, але й мотивували його комунікативну поведінку, визначали вдачу» [11, с. 132].

Термінологічний аспект цього питання на сучасному етапі є недостатньо конкретизованим, оскільки, до прикладу, в тому ж військовому дискурсі нечітким залишається розмежування понять *бойовий позивний*, *псевдо* і *псевдонім*, в окремих мовознавчих студіях вони і ототожнюються, і розмежовуються.

Як зауважує Р. Яцків, у період існування УПА (*Українська Повстанська Армія*) основною функцією бойового псевдоніма було приховати справжнє ім'я бійця, чимало побратимів по спільній боротьбі могли знати один одного виключно за псевдонімами, а, отже, не випадково повстанців УПА називали “безіменними героями” [13, с. 101]. Останнім часом в мас-медіа нерідко оприлюднюють документи про осіб, які загинули в конкретних місцевостях, лише за їхніми бойовими псевдонімами. О. Белей справедливо наголошує на тому, що у наш час у зв'язку з актуалізацією загальновідомих умов інформаційної доби очевидними є динамічні модифікації у певних аспектах функціонування бойових позивних, які в стислий термін увійшли в загальноповживаний дискурс українськомовних комунікантів і замість утаємничення особи, навпаки, популяризують її ще більш виразно [2, с. 221]. До прикладу, О. Белей згадує українського громадського активіста 2014 року — Костянтина Грішина, відомого загалу як *Семен Семенченко* (засновника батальйону “Донбас”). Ставши депутатом Верховної Ради України VIII скликання, К. Грішин формально легалізував своє військове прізвище, змінивши у паспорті прізвище, відповідно, на *Семенченко*.

У сучасній вітчизняній ономастиці в якості базових ознак бойових позивних прийнято розглядати такі [3; 9; 10; 12; 13]: (1) неофіційна власна назва на позначення військових або членів напіввійськових структур, що, як правило, не є регламентованою на законодавчому рівні; (2) системність; (3) номінативність; (4) актуалізація вторинної номінації; (5) образність (або її відсутність); (6) здатність особи самостійно обрати власну назву; (7) спроможність до мотивованості, часткової мотивованості, немотивованості (вибір випадкового слова); (8) головна мета — секретність і маскування реальної інформації про носія; (9) завдяки явищу омонімії різні носії можуть обирати той самий бойовий позивний; (10) обізнаність з власною назвою обмеженого кола причетних під час прямого її використання.

Міркуючи про соціальні чинники (релігійно-культурні, економічні, політичні, демографічні, законодавчі), що впливають на формування та подальше функціонування українського антропонімікону, О. Белей акцентує на тому, що в зіставленні з іншими різновидами антропонімів, *військові псевдоніми* характеризуються більшою автономністю щодо впливу екстралінгвальних

чинників [2, с. 212]. Цей вид онімної лексики є знаковою прикметою української мови постєвромайданівського періоду, позначеного українсько-російською війною на території Луганської та Донецької областей. Мовознавець акцентує на необхідності соціолінгвістичного аналізу не лише власне мілітіпсевдонімів українських військових зони АТО (до прикладу, *Гомер, да Вінчі, Єсенін, Лермонтов, Петрарка, Шекспір, Галичанин, Грузин* та ін.), а й номінацій російських військових та колаборантів у Донецькій та Луганській областях (до прикладу, *Стрелков /Ігор Гіркін/, Моторола /Арсен Павлов/, Гіві /Міхаїл Толстух/, Бес /Ігор Безлер/* тощо), які мають доволі високу динаміку частотності вживання в мас-медійному просторі України, Російської Федерації та на окупованих територіях (Донецької і Луганської областей) [2, с. 220].

Зазначмо, що на основі авторських картотек із реєстром бойових позивних, зібраних Л. Белеєм [1], Л. Кравченко [8], Ю. Копитьком [4] та іншими дослідниками сучасних українських мілітіпсевдонімів, очевидними мотиваційними базами українських мілітарних псевдонімів можуть виступати номінації (1) птахів, комах, риб; (2) дерев, кущів, лісових масивів; (3) топографічних об'єктів; (4) гірських порід, (5) світлових і звукових явищ природи; (6) соматизмів; (7) зброї та її частин. Це як конкретні, так й абстрактні поняття, серед яких виокремлюються субстантивовані прикметники на позначення (1) зовнішнього вигляду людини, характерних ознак, кольору шкіри, волосся, зросту, постави; (2) специфіки характеру, звичок; актуалізуються при цьому й прізвища як прецедентний феномен, зокрема, (1) діячів української історії доби Козаччини та Гетьманщини, (2) ватажків народних повстань; (3) письменників, (4) видатних людей; (5) біблійні імена, (6) імена відомі та змінені; (7) героїв літературних творів; (8) етноніми; (9) топоніми.

Важливим є те, що однією з наймісткіших тематичних груп мілітіпсевдонімів, зареєстрованих у «Словнику псевдонімів воїнів АТО» (укладач Ю. Копитько), є група позивних, що номінують *вигаданих* персонажів англословних та українськомовних казок, міфів, мультиплікаційних та кінофільмів, які закріплюються за військовим на рівні асоціативної подібності в зовнішньому вигляді, поведінці та рисах характеру того чи того фантазійного героя. Подібний символізм може свідчити про певну специфічність ментальності та колективного несвідомого української лінгвоспільноти, де реальне перехрещується з вигаданим та ілюзорним, що можна пов'язати з проблемами формування архетипу українця та функціонуванням колективного несвідомого. Це безпосередньо становить актуальність для наукових розвідок у площині концепції лінгвістики фейку (брехні) в контексті дослідження вербалізації концепту НЕПРАВДА в свідомості українськомовної спільноти.

Перспективними в межах цієї тематики є наукові студії з метою дослідження категорій *ймовірності – неймовірності*, а також *правди – неправди* як смислових компонентів семантичної структури українськомовних, російськомовних та англійськомовних мілітіпсевдонімів у монолінгвальному аспекті й в зіставленні на базі лексичної вибірки з хронологічних словників псевдонімів, електронних тематичних баз даних, тематичних інтернет-форумів і блогів та інших джерел фактичного мовного і мовленнєвого матеріалу.

Список літератури

- 1) Белей Л. Українські позивні. Від «Байди» до «Баті». Режим доступу: <https://uchoose.info/ukrayinski-pozyvni-vid-bajdy-do-bati/> (дата звернення: 24.02.2022)
- 2) Белей О. Суспільно-зумовлені інновації в сучасному українському антропоніміконі періоду після Революції гідності. Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Polska. TEKA KOM. POL.-UKR. ZWIĄZ. KULT. KUL, 2019. С. 211–224.
- 3) Ковтюх С. Особливості відмінювання та правопису мілітіпсевдонімів у сучасній українській мові. Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені В. Винниченка. Серія «Філологічні науки». Кропивницький: ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. Випуск 187. С. 155–161.
- 4) Копитько Ю. Книга пам'яті полеглих за Україну. Словник псевдонімів воїнів АТО. Режим доступу: <https://memorybook.org.ua/index.htm> (дата звернення: 27.12.2021)
- 5) Космеда Т. Аксиологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки: [моногр.]. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2000. С. 127–128.
- 6) Космеда Т. А. Ego і Alter Ego Тараса Шевченка в комунікативному просторі щоденникового дискурсу. Дрогобич: Коло, 2012. С. 253.
- 7) Космеда Т. А. Вербалізація категорії неймовірності: формування орнаментальної ментіології (на матеріалі співомовок С. Руданського). Мовні і концептуальні картини світу. [Збірник наук. праць]. Вип. 3 (70). К.: ВПЦ "Київський університет", 2021. С. 29–43.
- 8) Кравченко Л. Лексична база позивних українських бійців – учасників озброєного конфлікту на сході України в 2014 р. Тенденції розвитку української лексики та граматики. Ч. II. Варшава-Івано-Франківськ, 2015. С. 224–237.
- 9) Німчук В. В. Про українську псевдонімію та криптонімію. Українська мова. 2002. № 2. С. 30–58. Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/cgi-bin/sp/print/index.php?id=44001> (дата звернення 01.04.2022)
- 10) Олар К.В. Український міліті-псевдонімікон: словотвірний аспект. International Scientific Journal Logos online. Режим доступу: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.22.html> (дата звернення: 26.03.2022)
- 11) Осіпова Т. Ф. Невербальна комунікація та своєрідність її омовлення в українському дискурсі: феномен вербалізації невербаліки: моногр. / наук. ред. проф. Т. А. Космеда. Передмова Т. А. Космеди. Харків: Вид-во Іванченка І.С., 2019. 388 с.
- 12) Торчинський М.М. Денотатно-номінативна структура псевдонімії як складник української ономастичної терміносистеми. Українське мовознавство. Київ, 2010. Вип. 40. С. 57–63.
- 13) Яцків Р. Псевдоніми учасників національно-визвольних змагань – позивні військовослужбовців Збройних сил України: семантичні паралелі. Рідне слово в етнокультурному вимірі. 2014. С. 99–106. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsev_2014_2014_16 (дата звернення: 26.03.2022)